

Historia ZHP

Wszystko zaczęło się w głowie jednego człowieka. Robert Baden-Powell był oficerem w armii brytyjskiej. Doskonały dowódca i żołnierz był również pisarzem, pedagogiem i świetnym rysownikiem. W jego to głowie narodził się pomysł, który dał początek wielkiemu ruchowi skautowemu skupiającego obecnie wielu młodych (i starszych ;-)) ludzi na całym świecie. Były to dawno, na początku wieku... W 1907 roku Baden-Powell zorganizował pierwszy obóz dla chłopców na wyspie Brownsea. Obóz ten uważany jest za wydarzenie rozpoczynające cały ruch skautowy. Baden-Powell uczył na nim chłopców m. in. orientowania się w lesie, rąbania drewna, wiązania sznurów, orientacji w terenie. Jak twierdził sam Lord jego celem było nauczenie chłopców "reguł przeżycia". Ten sam człowiek wydał rok później książkę "Scouting for boys" i rozpoczął wielki pochód skautów przez świat. Harcerstwo bowiem błyskawicznie opanowało najpierw Anglię, a później cały świat!

Pierwsze idee harcerstwa zaczęły napływać do Polski już w 1909 roku. Przyjmowały je organizacje młodzieżowe takie jak "Sokół" i "Zarzewie". Rok później Andrzej Małkowski tłumaczy "Scouting for boys" na język polski. Ciekawe są perypetie związane z tym tłumaczeniem. Małkowski bowiem miał je napisać za karę! Pierwsze myśli o książce nie były pochlebne. Cały czas ociągał się z jej tłumaczeniem i przeczytaniem! Dopiero sąd (!) zmusił go do tego. A co sądził o dziele Baden-Powella po jego przestudiowaniu? Był nim zachwycony....

22 maja 1911 roku Małkowski wydaje rozkaz o powołaniu pierwszych drużyn skautowych. W październiku tego samego roku ukazuje się pierwszy numer czasopisma "Skaut". Harcerstwo utożsamiało wtedy jedność i ciągłe istnienie narodu i państwa polskiego. Przykładem może być zlot w Birmingham w lipcu 1913 roku, kiedy to organizacje skautowe trzech zaborów wystąpiły pod jednym, polskim sztandarem. Niestety historia nie pozwoliła harcerzom cieszyć się długo pokojem. Zaledwie trzy lata po założeniu pierwszych polskich drużyn wybuchła wojna. Wielu harcerzy wstąpiło do Legionów, wcielając w czyn idee, które reprezentowali. Wojna pochłonęła wiele ofiar, ale skauting w Polsce przetrwał. 1-2 listopada 1918 roku na zjeździe organizacji skautowych z terenów zaborów, powstaje zjednoczony ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO. Liczył wtedy ponad 33 tys. harcerek i harcerzy.

W 1919 ZHP wstrząsnęła okropna wiadomość. 16 stycznia w katastrofie morskiej w Cieśninie Messyńskiej zginął Andrzej Małkowski. Wielka była to strata dla harcerzy i harcerek polskich, żyjących w dodatku w strachu przed nadchodzącymi konfliktami zbrojnymi. W 1920 roku harcerze czynnie pomagają w obronie ojczyzny przed bolszewikami i socjalizmem. Tuż przed nowym rokiem, 31 grudnia I Walny Zjazd ZHP przyjął Statut, Prawo, i Przyrzeczenie harcerskie i wybrał władze ZHP. Bolszewicy przegrywają batalię w Polsce. Socjalizm przegrany na arenie militarnej w Polsce w 1927 podejmuje walkę na arenie ideologicznej. Utworzone zostaje Czerwone Harcerstwo związane z młodzieżowym ruchem socjalistycznym.

Na 25-lecie harcerstwa odbywa się jubileuszowy Zlot Harcerstwa Polskiego W Spale. Pokazuje on bogaty dorobek ZHP. Harcerstwo coraz bardziej zaczyna służyć społeczeństwu. Groźba wojny odcisnęła swoje piętno na programach harcerskich. W 1938 roku powołane zostaje "Pogotowie Harcerek". Harcerki odbywają szkolenie sanitarne, obrony przeciwlotniczej, łączności. Rok później, w maju 1939 roku powołane zostaje "Pogotowie Harcerzy" w ramach którego prowadzi się szkolenie harcerzy do służb pomocniczych wojska.

We wrześniu wybuchła wojna kończąc sielankowe czasy "względego spokoju". Wojna w której harcerze po raz kolejny dowiedli Polakom jak oddani są dla ojczyzny. Biorą udział w

obronie Warszawy, a do najsmielszych i jednocześnie najtragiczniejszych epizodów napaści niemieckiej należy zaliczyć bohaterską obronę wieży spadochronowej w Katowicach. Kiedy Niemcy wdarli się na wieżę, pozostałych przy życiu skautów... zrzucili bez spadochronów ; - ((. Po klęskach obrony Polski kierownictwo ZHP podejmuje decyzję o przejściu ZHP do konspiracji i przyjęciu kryptonimu "Szare szeregi". Naczelnikami Szarych Szeregów byli m. in. hm. Florian Marciniak, hm. Stanisław Broniewski, hm. Leon Marszałek.

Szare Szeregi miały swój wewnętrzny podział według wieku.

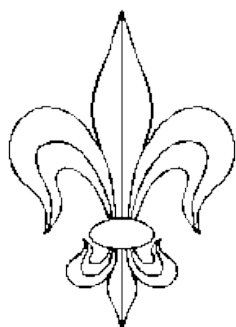
"Zawisza"(najmłodszy, 12-14 lat)- szkolenie harcerskie, pomoc w "małej dywersji", przygotowanie do służb pomocniczych

"Bojowe szkoły"(15-17 lat)- mała dywersja, szkolenie do służb pomocniczych i walki zbrojnej

"Grupy Szturmowe"(od 18 lat)- walka zbrojna tzw. wielka dywersja

Członkowie Szarych Szeregów organizowali m.in. malowanie sloganów (Polska Walczy, tylko świnie siedzą w kinie), niszczeniem przyjaznych Niemcom sklepów, miejsc publicznych (zadymianie kin, rzucanie w szyby sklepów farbą), propagandą (słynne odkręcanie niemieckiej tablicy na pomniku Kopernika opisane w "Kamieniach na szaniec"), a także działaniami wojennymi i partyzantką.

Do najśłynniejszych "wybryków" harcerzy należy chyba odbicie Rudego (Akcja pod Arsenalem) 26 marca 1943 roku. bardzo dokładnie w "Kamieniach na szaniec" Aleksandra Kamińskiego.

W sierpniu 1944 roku wybuchło Powstanie Warszawskie. Harcerskie oddziały "Zośka" i "Parasol" zliczamy do najdzielniejszych batalionów powstańczych. Kiedy wojna chyliła się ku końcowi, w 1945 roku Szare Szeregi zostają rozwiązane, a na terenach wyzwolanych ZHP powraca do jawnego życia. W 1947 roku wchodzi w życie program Harcerskiej Służby Polski, zajmujący się głównie walką z analfabetyzmem, odbudowa kraju itp. Jednak 15 maja 1950 roku (z jasnych chyba powodów = ahaj wielki bracie) ZHP przestaje istnieć jako samodzielna organizacja. Zostaje wcielone do ZMP (Związku Młodzieży Polskiej) jako Organizacja Harcerska (OH ZMP). Zniesione zostały przy tym tradycyjne (kapitalistyczne :-) mundury, odznaki, stopnie, sprawności. Nawet zamiast krzyża wprowadzono (sic!) kolorowy znaczek. Do OH ZMP mogły należeć tylko dzieci z podstawówki. Organizacja ta była właściwie przygotowaniem do prawdziwego i jedyne go słusznego "związku", czyli do samego ZMP. Świadczy o tym chociaż jeden z punktów prawa: "Harcerz pragnie być dobrym zetempowcem."

Na szczęście "lata ciemnoty" trwały tylko 6 lat. W sierpniu 1956 roku OH ZMP przekształca się w Organizację Harcerską Polski Ludowej. Natomiast w grudniu na Zjeździe Łódzkim ZHP zostaje reaktywowane. Kolejne lata dają nam różne harcerskie operacje m. in.:

1958 ruch programowo- turystyczny "Nieprzetarty szlak"

1966 do 1973 "Operacja 1001 - Frombork"

1974 do dziś Operacja "Bieszczady 40" (*bardzo ciekawie opisuje ją komiks "Tytus", polecam*)

W latach osiemdziesiątych pojawiają się pierwsze silne głosy za odnową harcerstwa. W 1989 zostają uchwalone nowy Statut i tekst Prawa i Przyrzeczenia harcerskiego. W 1995 roku odbył się Światowy Zlot Harcerstwa Polskiego w Zegrzu. Zaś w 1996 zostajemy przyjęci do WOSM i WAGGGS.

Historia skautingu

Historia powstania ruchu skautowskiego jest ściśle związana z jego założycielem- generałem Robertem Baden-Powellem. On to podczas swojej długiej służby wojskowej w armii Wielkiej Brytanii poczynił pewne spostrzeżenia dotyczące efektywności w działaniu żołnierzy wyszkolonych do wypełniania rozkazów jak bezmyślne maszyny oraz żołnierzy, którzy mogli w działaniu wykazać się własną inicjatywą. Stworzył system szkolenia wojskowych zwiadowców, który następnie został przyjęty w całej armii brytyjskiej. Inną rzeczą, którą zauważył podczas dowodzenia obroną miastem Mafeking w południowej Afryce było ogromne zaangażowanie i poświęcenie chłopców, których wykorzystano do pomocniczych zadań, takich jak opieka nad rannymi, dostarczanie wiadomości, itp. Zadziwiło go, że sprawowali się oni w sposób nadspodziewanie odpowiedzialny. Doszedł do wniosku, że chłopiec, który dostanie odpowiedzialne zadanie, spełni je niejednokrotnie lepiej od regularnego żołnierza.

Te spostrzeżenia wobec faktu, że młodzież angielska także nie ma ona wyraźnych ideałów, jest apatyczna i znudzona uzmysłowiły mu, można dać jej możliwość na wartościowe spędzanie wolnego czasu, w postaci wyjazdów, różnych szkoleń, itp. Wszystkie te doświadczenia posłużyły mu do napisania artykułu, który ukazał się w 1906 r. w gazecie Brygad Chłopięcych pt. "Skauting dla chłopców". Artykuł ten zawierał podstawowe założenia nowego ruchu. Aby wcielić swój pomysł w życie, zorganizował eksperymentalny obóz na wyspie Brownsea w hrabstwie Dorset. Uczestniczyło w nim 20 chłopców podzielonych na 4 zastępy. Obóz trwał od 29 lipca do 9 sierpnia. Przez cały obóz chłopcy poznawali tajniki przyrody, budowali urządzenia obozowe oraz zdobywali sprawności w grach terenowych i sportowych. Wieczorem przy ognisku mieli okazję pośpiewać oraz posłuchać wojennych wspomnień generała.

Na podstawie uwag z obozu i swych wcześniejszych doświadczeń pisze podręcznik skautowy pt. "Skauting dla chłopców", w którym zawarł fundamentalne zasady ruchu, które są aktualne do dnia dzisiejszego. Wskazując na źródła idei skautowej B-B przyznawał, że zawarł w niej nie tylko własne pomysły, ale wzorował się także na zwyczajach różnych narodów i ludów, jak Japończycy, Indianie, wykorzystał koncepcje filozofów o uczonych, a nawet reguły średniowiecznych zakonów.

Skauting bardzo szybko rozprzestrzenił się w całej Anglii, zmieniając surowy wiktoriański model wychowania. Podczas przemarszu skautów w 1909 roku razem z Baden-Powellem szło 9 tys. skautów. W 1910 roku organizacja skautowa w Wielkiej Brytanii liczyła 100 000 członków.

Skauting wzbudza też ogromne zainteresowanie wśród dziewczyn. Szczególnie po tym, jak siostra Baden-Powella- Agnes napisała podręcznik skautowy dla dziewcząt. Ruch skautek powiększył się zwłaszcza po tym, jak Baden-Powell poznał młodszą od siebie entuzjastkę skautingu pannę Olave Soames, z którą zresztą wkrótce się żeni. Dla tworzącego się ruchu było zasadniczym momentem dla jedności światowego skautingu, który rozrasta się bardzo szybko. Sam Baden-Powell jest rzecznikiem powstawania organizacji narodowych. Chętnie spotyka się i rozmawia z osobami, które zakładają takie organizacje w swoich krajach.

Ruch skautowy rozwija się dynamicznie także w innych państwach. Szczególnie w Stanach Zjednoczonych i w Polsce.

W 1920 r. na Jamboree w Londynie B-P zostaje obwołany Naczelnym Skautem Świata, a jego

żona taki sam tytuł otrzymuje kilka lat później. W 1926 r. skautki na Światowej Konferencji zastanawiały się nad ustanowieniem święta skautowego. Wszystkie były przekonane co do idei takiego dnia. Po dyskusjach postanowiono, że będzie to dzień urodzin Naczelnej Pary Skautowej, tj. 22 lutego. W dniu tym przed wojną skautki przesyłały sobie kartki z życzeniami. Zwyczaj ten przejęła organizacja męska po 1945 r.

Kalendarium

1857

22 luty- Urodził się Robert Baden-Powell. Dzień 22 lutego obchodzony jest na całym świecie jako dzień myśli braterskiej.

1899

Oblężenie Mafekingu podczas wojny Anglików z Burami. Robert Baden-Powell (Bi-Pi) szkoli młodych chłopców na "skautów". Zajmują się wywiadem, łącznością, podchodzeniem, tropieniem, pierwszą pomocą.

1902

W USA powstaje organizacja młodzieżowa Związek Kory Brzozowej Indian Leśnych Ludzi założona przez "Czarnego Wilka" - Ernesta Thompsona Setona.

W Anglii Baden-Powell wydaje książkę "Wskazówki dla zwiadowców" (Aids to scouting), gdzie zwraca uwagę na szkolenie młodych chłopców.

1907

Początki skautingu w Anglii.

29 lipiec- obóz doświadczalny na wyspie Brownsea w hrabstwie Dorset. Jest to oficjalny rok powstania skautingu w Anglii.

1908

Ukazuje się książka Baden-Powella "Skauting dla chłopców" (Scouting for Boys)- pierwszy typowo skautowy podręcznik.

1912

Baden-Powell ożenił się z Olave St. Clair Soames.

1913

lipiec- Wszechbrytyjski Zlot Skautów w Birmingham.

1920

Założenie Międzynarodowej Organizacji Ruchu Skautowego WOSM (World Organization of the Scout Movement). ZHP jest jednym z członków-założycieli.

I Jamboree w Londynie- Baden-Powell otrzymuje tytuł Naczelnego Skauta Świata.

1928

Założenie Światowego Stowarzyszenia Skautek i Przewodniczek WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts). ZHP jest jednym z członków założycieli.